

Wewnętrzna procedura dokonywania zgłoszeń naruszeń prawa i podejmowania działań następczych w Narodowym Banku Polskim

Rozdział 1 Przepisy ogólne

- § 1. Procedura reguluje zasady i tryb dokonywania zgłoszeń wewnętrznych naruszeń prawa oraz podejmowania działań następczych w Narodowym Banku Polskim zwanym dalej „NBP”.
- § 2. Użyte w procedurze określenia oznaczają:
- 1) działanie następcze – działanie podjęte przez podmiot prawny lub organ publiczny w celu oceny prawdziwości informacji zawartych w zgłoszeniu oraz w celu przeciwdziałania naruszeniu prawa będącemu przedmiotem zgłoszenia w szczególności poprzez postępowanie wyjaśniające, wszczęcie kontroli lub postępowania administracyjnego, wniesienie oskarżenia, działanie podjęte w celu odzyskania środków finansowych lub zamknięcie procedury realizowanej w ramach wewnętrznej procedury dokonywania zgłoszeń naruszeń prawa i podejmowania działań następczych lub procedury przyjmowania zgłoszeń zewnętrznych i podejmowania działań następczych;
 - 2) informacja o naruszeniu prawa – informacja, w tym uzasadnione podejrzenie dotyczące zaistniałego lub potencjalnego naruszenia prawa, do którego doszło lub prawdopodobnie dojdzie w NBP, w którym sygnalista uczestniczył w procesie rekrutacji lub innych negocjacji poprzedzających zawarcie umowy, pracuje lub pracował, lub w innym podmiocie prawnym, z którym sygnalista utrzymuje lub utrzymywał kontakt w kontekście związanym z pracą, lub informacja dotycząca próby ukrycia takiego naruszenia prawa;
 - 3) informacja zwrotna – przekazana sygnaliście informacja na temat planowanych lub podjętych działań następczych i powodów takich działań;
 - 4) kontekst związany z pracą – przeszłe, obecne lub przyszłe działania związane z wykonywaniem pracy na podstawie stosunku pracy lub innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług lub pełnienia funkcji w NBP lub na rzecz NBP, lub pełnienia służby w NBP, w ramach których uzyskano informację o naruszeniu prawa oraz istnieje możliwość doświadczenia działań odwetowych;

- 5) osoba, której dotyczy zgłoszenie – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, wskazana w zgłoszeniu lub ujawnieniu publicznym jako osoba, która dopuściła się naruszenia prawa, lub jako osoba, z którą osoba, która dopuściła się naruszenia prawa, jest powiązana;
- 6) osoba pomagająca w dokonaniu zgłoszenia – osoba fizyczna, która pomaga sygnaliście w zgłoszeniu lub ujawnieniu publicznym w kontekście związanym z pracą i której pomoc nie powinna zostać ujawniona;
- 7) osoba powiązana z sygnalistą – osoba fizyczna, która może doświadczyć działań odwetowych, w tym współpracownik lub osoba najbliższa sygnalisty w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17);
- 8) upoważniony pracownik – pracownik NBP posiadający upoważnienie, o którym mowa w § 8 ust. 1;
- 9) ustawa – ustawa z dnia 14 czerwca 2024 r. o ochronie sygnalistów (Dz. U. poz. 928);
- 10) zgłoszenie wewnętrzne – ustne lub pisemne przekazanie NBP informacji o naruszeniu prawa;
- 11) zgłoszenie zewnętrzne - ustne lub pisemne przekazanie Rzecznikowi Praw Obywatelskich albo organowi publicznemu informacji o naruszeniu prawa;
- 12) DAW – Departament Audytu Wewnętrznego;
- 13) DK – Departament Kadr.

Rozdział 2

Zakres podmiotowy i przedmiotowy

- § 3. 1. Sygnalistą jest osoba fizyczna, która zgłasza lub ujawnia publicznie informację o naruszeniu prawa uzyskaną w kontekście związanym z pracą w NBP, w tym:
- 1) pracownik;
 - 2) pracownik tymczasowy;
 - 3) osoba świadcząca pracę na innej podstawie, niż stosunek pracy, w tym na podstawie umowy cywilnoprawnej;
 - 4) przedsiębiorca;
 - 5) prokurent;
 - 6) akcjonariusz lub wspólnik;
 - 7) członek organu osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej;
 - 8) osoba świadcząca pracę pod nadzorem i kierownictwem wykonawcy, podwykonawcy lub dostawcy;
 - 9) stażysta;
 - 10) wolontariusz;

- 11) praktykant;
 - 12) funkcjonariusz w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2023 r. poz. 1280, 1429 i 1834);
 - 13) żołnierz w rozumieniu art. 2 pkt 39 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248 i 834).
2. Sygnalistą jest również osoba fizyczna, o której mowa w ust. 1, w przypadku zgłoszenia lub ujawnienia publicznej informacji o naruszeniu prawa uzyskanej w kontekście związanym z pracą przed nawiązaniem stosunku pracy lub innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług lub pełnienia funkcji w podmiocie prawnym lub na rzecz tego podmiotu, lub pełnienia służby w podmiocie prawnym lub już po ich ustaniu.

§ 4. Procedurę stosuje się do wewnętrznych zgłoszeń o naruszeniu prawa, którymi są działania lub zaniechania niezgodne z prawem lub mające na celu obejście prawa, dotyczące:

- 1) korupcji;
- 2) zamówień publicznych;
- 3) usług, produktów i rynków finansowych;
- 4) przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
- 5) bezpieczeństwa produktów i ich zgodności z wymogami;
- 6) bezpieczeństwa transportu;
- 7) ochrony środowiska;
- 8) ochrony radiologicznej i bezpieczeństwa jądrowego;
- 9) bezpieczeństwa żywności i pasz;
- 10) zdrowia i dobrostanu zwierząt;
- 11) zdrowia publicznego;
- 12) ochrony konsumentów;
- 13) ochrony prywatności i danych osobowych;
- 14) bezpieczeństwa sieci i systemów teleinformatycznych;
- 15) interesów finansowych Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, jednostki samorządu terytorialnego oraz Unii Europejskiej;
- 16) rynku wewnętrznego Unii Europejskiej, w tym publicznoprawnych zasad konkurencji i pomocy państwa oraz opodatkowania osób prawnych;
- 17) konstytucyjnych wolności i praw człowieka i obywatela - występujące w stosunkach jednostki z organami władzy publicznej i niezwiązane z dziedzinami wskazanymi w pkt 1–16.

- § 5. 1. Procedury nie stosuje się w sprawach:
- 1) naruszenia praw pracowniczych, w tym mobbingu, które są rozpatrywane na zasadach określonych w przepisach dotyczących przeciwdziałania mobbingowi w Narodowym Banku Polskim;
 - 2) naruszenia Zasad Etyki Pracowników NBP, które są rozpatrywane na zasadach określonych w przepisach w sprawie Zasad Etyki Pracowników NBP;
 - 3) naruszenia zasad ochrony danych osobowych, które są rozpatrywane na zasadach określonych w przepisach dotyczących ochrony danych osobowych w NBP;
 - 4) rozpatrywanych na zasadach określonych w przepisach dotyczących organizacji w Narodowym Banku Polskim przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg, wniosków, listów i petycji oraz wniosków o udostępnienie informacji publicznej;
 - 5) wymienionych w art. 5 ustawy.
2. W przypadku gdy zgłoszenie wewnętrzne dotyczy kwestii, o której mowa w ust. 1, odstępuje się od rozpatrywania przekazanej informacji, a upoważniony pracownik informuje zgłaszającego, że DAW lub odpowiednio DK nie jest właściwy w sprawie i jeżeli jest to możliwe, wskazuje właściwy departament lub jednostkę organizacyjną.
- § 6. Zasady określone w procedurze nie naruszają ani nie ograniczają obowiązku dokonania zawiadomienia właściwych organów państwowych zgodnie z ich kompetencjami określonymi w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa.

Rozdział 3

Podział zadań

- § 7. 1. Upoważniony pracownik DAW przyjmuje zgłoszenia wewnętrzne, weryfikuje je oraz prowadzi działania następcze, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Zgłoszenia wewnętrzne dotyczące naruszeń prawa w DAW są niezwłocznie przekazywane do upoważnionego pracownika DK, który weryfikuje je oraz prowadzi działania następcze.
- § 8. 1. Czynności, o których mowa w § 7 wykonują odpowiednio pracownik DAW lub pracownik DK upoważniony przez Prezesa NBP. Wzór upoważnienia określa załącznik nr 1 do procedury.
2. Upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, wystawiane jest w dwóch egzemplarzach, po jednym egzemplarzu dla upoważnionego pracownika oraz odpowiednio dla DAW i DK.
- § 9. 1. Upoważnieni pracownicy do przyjmowania i weryfikacji zgłoszeń wewnętrznych, podejmowania działań następczych oraz przetwarzania danych osobowych sygnalisty, osoby której dotyczy zgłoszenie, oraz osoby trzeciej wskazanej w zgłoszeniu są obowiązani do zachowania tajemnicy w zakresie informacji i danych osobowych, które uzyskali w ramach przyjmowania i weryfikacji zgłoszeń wewnętrznych,

- oraz podejmowania działań następczych, także po ustaniu stosunku pracy lub innego stosunku prawnego łączącego z NBP, w ramach którego wykonywali tę pracę.
2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1 nie ogranicza ani nie wyłącza obowiązku określonego w art. 55 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2022 r. poz. 2025).

Rozdział 4

Przyjmowanie zgłoszeń wewnętrznych w NBP

- § 10. 1. Zgłoszenie wewnętrzne poza imieniem i nazwiskiem sygnalisty powinno zawierać jego adres korespondencyjny lub adres poczty elektronicznej, zwany dalej „adresem do kontaktu”.
2. Zgłoszenie wewnętrzne powinno być dokonane w dobrej wierze. Świadome składanie fałszywych zgłoszeń podlega karze na zasadach określonych w art. 57 ustawy.
- § 11. Zgłoszenia anonimowe nie są przyjmowane i nie podlegają rozpatrzeniu.
- § 12. Niezależnie od podania danych, o których mowa w § 10 ust. 1, w zgłoszeniu można wskazać w szczególności:
- 1) daty i miejsca naruszenia prawa będącego przedmiotem zgłoszenia;
 - 2) opis sytuacji lub okoliczności naruszenia prawa;
 - 3) osobę lub osoby, których dotyczy zgłoszenie;
 - 4) ewentualnych świadków naruszenia prawa;
 - 5) dowody potwierdzające naruszenie prawa;
 - 6) dane osoby pomagającej w dokonaniu zgłoszenia lub powiązanej z sygnalistą.
- § 13. Zgłoszenia wewnętrzne w NBP są przyjmowane:
- 1) pisemnie:
 - a) w postaci papierowej w zaklejonej kopercie na adres: Narodowy Bank Polski, Departament Audytu Wewnętrznego, ul. Świętokrzyska 11/21, 00-919 Warszawa, z dopiskiem „Zgłoszenie wewnętrzne” lub
 - b) w postaci elektronicznej na adres e-mail sygnalisci@nbp.pl;
 - 2) ustnie:
 - a) za pośrednictwem nagrywanej linii telefonicznej, pod dedykowanym numerem telefonu wskazanym na stronie głównej intranetu NBP, czynnym całą dobę,
 - b) podczas bezpośredniego spotkania zorganizowanego na wniosek sygnalisty, w terminie 14 dni od dnia otrzymania takiego wniosku.
- § 14. Adresy, o których mowa w § 13 pkt 1, są przeznaczone wyłącznie do przyjmowania zgłoszeń wewnętrznych i kontaktu z sygnalistami.
- § 15. Numer telefonu, o którym mowa w § 13 pkt 2 lit. a, jest przeznaczony wyłącznie do przyjmowania zgłoszeń wewnętrznych i kontaktu z sygnalistami.

- § 16. Zgłoszenia ustne, o których mowa w § 13 pkt 2 lit. a, za zgodą sygnalisty są dokumentowane w formie:
- 1) nagrania rozmowy, umożliwiającego jej wyszukanie, lub
 - 2) kompletnej i dokładnej transkrypcji rozmowy przygotowanej przez upoważnionego pracownika.
- § 17. 1. Zgłoszenia ustne, o których mowa w § 13 pkt 2 lit. b, za zgodą sygnalisty są dokumentowane w formie:
- 1) nagrania rozmowy, umożliwiającego jej wyszukanie, lub
 - 2) protokołu spotkania, odtwarzającego jego dokładny przebieg, przygotowanego przez upoważnionego pracownika uczestniczącego w spotkaniu.
2. W przypadkach, o których mowa w § 16 pkt 2 oraz § 17 ust. 1 pkt 2, sygnalista może dokonać sprawdzenia, poprawienia i zatwierdzenia protokołu spotkania przez jego podpisanie.
- § 18. Upoważniony pracownik dokonuje weryfikacji zgłoszenia pod kątem spełniania przesłanek, o których mowa w art. 3 i 4 ustawy, co do osoby dokonującej zgłoszenia oraz przedmiotu zgłoszenia i potwierdza przyjęcie zgłoszenia wewnętrznego w terminie 7 dni od jego otrzymania, chyba że osoba dokonująca zgłoszenia nie wskazała adresu do kontaktu, na który należy przekazać potwierdzenie.
- § 19. 1. Upoważniony pracownik DAW prowadzi rejestr zgłoszeń wewnętrznych w formie szyfrowanego pliku MS Excel, przechowywanego na wydzielonym dysku. Wzór rejestru określa załącznik nr 2 do procedury.
2. W rejestrze są ewidencjonowane wyłącznie zgłoszenia zweryfikowane.
 3. Dostęp do rejestru oraz dysku, o których mowa w ust. 1, mają jedynie upoważnieni pracownicy.
- § 20. NBP gwarantuje, że regulacje procedury oraz przyjęte procedury związane z przyjmowaniem zgłoszeń wewnętrznych w zakresie przetwarzania danych osobowych uniemożliwiają osobom nieupoważnionym uzyskanie dostępu do informacji objętych zgłoszeniem wewnętrznym oraz zapewniają ochronę poufności tożsamości sygnalisty, osoby której dotyczy zgłoszenie, oraz osoby trzeciej wskazanej w zgłoszeniu. Ochrona poufności dotyczy informacji, na podstawie których można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować tożsamość osób.
- § 21. 1. Dane osobowe oraz pozostałe informacje zawarte w rejestrze, o którym mowa w § 19, są przechowywane przez okres 3 lat po zakończeniu roku kalendarzowego, w którym zakończono działania następcze, lub po zakończeniu postępowań zainicjowanych tymi działaniami.

Rozdział 4a

Weryfikacja zgłoszeń i działania następcze

- § 22. 1. Po otrzymaniu zgłoszenia wewnętrznego, upoważniony pracownik DAW podejmuje działania następcze z zachowaniem należytej staranności.
2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, w szczególności obejmuje działania mające na celu ocenę prawdziwości informacji zawartych w zgłoszeniu wewnętrznym oraz przeciwdziałania naruszeniu prawa będącemu przedmiotem zgłoszenia.
3. Obowiązki określone w ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do upoważnionego pracownika DK.
- § 23. 1. Upoważniony pracownik weryfikuje zgłoszenia wewnętrzne i podejmuje działania następcze, zgodnie z poniższym podziałem:
- 1) pracownik DK – w zakresie zgłoszeń dotyczących pracowników DAW;
- 2) pracownik DAW – w zakresie pozostałych zgłoszeń.
2. Departamenty i jednostki organizacyjne współpracują z pracownikami, o których mowa w ust. 1, przy realizacji czynności związanych z wyjaśnieniem zgłoszenia wewnętrznego.
- § 24. 1. Czynności związane z rozpatrzeniem zgłoszenia wewnętrznego realizują upoważnieni pracownicy zapewniający bezstronność i prawidłową merytorycznie weryfikację przedmiotu zgłoszenia w ramach działań następczych.
2. Czynności, o których mowa w ust. 1, nie może prowadzić osoba:
- 1) dokonująca zgłoszenia (sygnalista);
- 2) której zgłoszenie dotyczy – w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy;
- 3) pomagająca w dokonaniu zgłoszenia – w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy;
- 4) powiązana z sygnalistą – w rozumieniu art. 2 pkt 9 ustawy;
- 5) wobec której z treści zgłoszenia wynika inna, niż wskazana w pkt 1 – 4, okoliczność świadcząca o jej bezpośrednim lub pośrednim zaangażowaniu lub innych okolicznościach, które mogą wskazywać na brak jej bezstronności w danej sprawie, w szczególności gdy ta osoba:
- a) pozostaje w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia, lub jest związana z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli albo pozostaje we wspólnym pożyciu z osobą, której dotyczy zgłoszenie,
- b) pozostawała lub pozostaje w stosunku pracy, albo świadczyła lub świadczy pracę na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy agencyjnej albo innej umowy o podobnym charakterze - wobec osoby, której dotyczy zgłoszenie, lub otrzymywała od niej wynagrodzenie z innego tytułu,

- c) pełniła lub pełni funkcje, albo jest lub była zatrudniona w podmiocie, w którym osoba, której dotyczy zgłoszenie jest lub była członkiem organów tego podmiotu,
- d) pozostaje z osobą, której dotyczy zgłoszenie w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do jej bezstronności lub niezależności z uwagi na posiadanie bezpośredniego lub pośredniego interesu finansowego, ekonomicznego lub osobistego w określonym rozstrzygnięciu postępowania.

§ 25. Upoważniony pracownik realizuje czynności następujące, w szczególności:

- 1) podejmuje działania w celu ustalenia, czy zgłoszona nieprawidłowość wystąpiła;
- 2) pozyskuje informacje służące wyjaśnieniu sprawy bezpośrednio od właściwych osób;
- 3) gromadzi i zabezpiecza dowody i dane służące wyjaśnieniu okoliczności zdarzenia;
- 4) komunikuje się z sygnalistą za pośrednictwem wskazanej przez niego formy kontaktu, w szczególności występuje o dodatkowe informacje;
- 5) przedstawia Prezesowi NBP do decyzji wyniki ustaleń wraz z propozycją co do:
 - a) sposobu przeciwdziałania naruszeniu prawa będącemu przedmiotem zgłoszenia wewnętrznego np. zmiany przepisów wewnętrznych lub uregulowania nowego zagadnienia, lub
 - b) przeprowadzenia kontroli wewnętrznej, zadania audytowego, postępowania wyjaśniającego, zawiadomienia o przestępstwie, podjęcia działań w celu odzyskania środków finansowych na zasadach określonych w przepisach prawa powszechnie obowiązujących lub wewnętrznych aktach prawnych organów NBP w zakresie wynikającym z właściwości zgłoszenia wewnętrznego, w zależności od przedmiotu zgłoszenia i ustaleń dokonanych w wyniku podjętych działań następczych, lub
 - c) podjęcia innych czynności adekwatnych do ustaleń np. zastosowanie kar porządkowych, podjęcie innych kroków prawnych przewidzianych w Kodeksie Pracy, lub
 - d) zamknięcia postępowania prowadzonego na podstawie zgłoszenia wewnętrznego.

§ 26. Na podstawie ustalonego stanu faktycznego oraz decyzji Prezesa NBP, o której mowa w § 25 pkt 5, upoważniony pracownik przekazuje sygnaliście informację zwrotną w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia wewnętrznego lub – w przypadku nieprzekazania potwierdzenia, o którym mowa w § 18 procedury – 3 miesiące od upływu 7 dni od dnia dokonania zgłoszenia wewnętrznego, chyba że sygnalista nie podał adresu do kontaktu, na który należy przekazać informację zwrotną.

Rozdział 5

Sprawozdawczość

- § 27. 1. DAW sporządza roczną informację zawierającą wyniki analizy zgłoszeń wewnętrznych i rezultaty podjętych w związku z nimi czynności.
2. Informacja sporządzana jest według stanu na koniec każdego roku kalendarzowego i przedstawiana Zarządowi NBP w terminie do 31 marca roku następnego.
3. Informacja zawiera w szczególności:
- 1) liczbę zgłoszeń wewnętrznych które wpłynęły do NBP,
 - 2) podjęte i planowane działania naprawcze i prewencyjne.
4. Informacja nie zawiera danych umożliwiających identyfikację sygnalistów.

Rozdział 6

Zgłoszenia zewnętrzne

- § 28. 1. Sygnalista może dokonać zgłoszenia zewnętrznego bez uprzedniego dokonania zgłoszenia wewnętrznego.
2. Zgłoszenie zewnętrzne jest przyjmowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich albo organ publiczny, o którym mowa w art. 2 pkt 6 ustawy.
3. Informacje dotyczące procedury zgłoszeń zewnętrznych są zawarte odpowiednio na stronach internetowych Rzecznika Praw Obywatelskich i organu publicznego, o którym mowa w ust. 2.
4. Procedurę zgłoszeń zewnętrznych w NBP regulują odrębne przepisy.